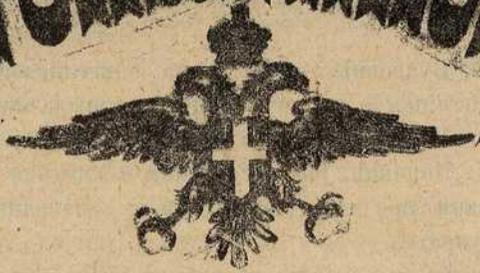

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА СВАБОДНОСТ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ 9 „

НЕДЕЉА 9. ЈАНУАРА 1894.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ОБЗНАНА

Пошто на дан 20. Децембра прошле године није било лицитаната за оправку топчидарског друма, то ће се према решењу суда општине вароши Београда од 20. Децембра пр. године ГБр. 5906, држати у управи грађевинског одељења на дан 12. Јануара 1894-те год. друга офертална лицитација за оправку истог друма, а према решењу одбором од 29. Јула 1893. год. ГБр. 2857.

Услови и премер могу се видети свакога дана од 10—12 часова пре подне, у које време може сваки добити објашњења, ако би му потребна била.

Кауција за овај посао полаже се у 5000 динара у готовом новцу или државним вредним папирима.

Из канцеларије грађевинског одељења суда општине вар. Београда 1. Јануара 1894. год. ГБр. 5906.

ОБЈАВА

Суд општине вар. Београда извештава грађанство, да су набављене нове марке за псе за ову годину, с тога се позива сваки, да у току овог месеца јануара набави за своју пашчад нове марке, пошто старе више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменити другом уз доплату од једног динара.

Од суда општине вар. Београда, 8. јануара 1894. год. СБр. 268.

ОБЗНАНА

На дан 20. јануара т. год. држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда општ. београдске офертална лицитација за израду макадама у кнез-Милошевој улици а према одобрењу суда општ. београдске од 4. ов. м. ГБр. 23.

Кауција за овај посао полаже се у 8000 дин. општинском суду у готовом новцу или државним вредним папирима.

Услови и премер могу се видети свакога дана у канцеларији грађевинског одељења од 10—12 сати пре подне.

Из канцеларије грађевинског одељења суда општ. београдске 8. јануара 1894. г. ГБр. 70.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Одложен збор. Општински збор, сазван за 7. јануар ов. год. за избор 12 лица за чланове сталног бирачког одбора за 1894. год., одложен је решењем суда од 6. јануара о. г. АБр. 52. због тога, што је већина чланова бирачких одбора писмено изјавила, да на збор не може доћи, неки због славе, неки због болести а и што су отпутовали.

Дан, кад ће се овај збор сазвати по други пут, објавиће се грађанству плакатима.

Буџет. Државни Савет решењем својим од 29. Децембра 1893. год. Бр. 4.296 одобрио је у свему буџет општине београдске за 1894. год. онако, како га је суд и одбор општински предложио. Исти ће се у засебној књизи одштампати.

Прилози за сиротињу. Имена свих племенитих дародаваца за сиротињу београдску пред божићне празнике биће одштампана засебно као додатак овоме листу.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Г. Филип Ла Руотијер од Ферари, наш суграђанин и пријатељ епископ, изволео је преко свог пријатеља г. Сигмунда Фрида, издавача и уредника „Велпности“ из Беча, предати општинској каси двадесет дуката у злату као прилог за београдску сиротињу без разлике вере и народности.

Суд општине вароши Београда изјављује у име своје сиротиње племенитом дародавцу и овим путем своју највећу захвалност.

Од суда општине вар. Београда, 5. јануара 1894. год. АБр. 14.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 12. до 19. Децембра 1893. год. допутовало 629. отпутовало 545. Од којих су:

а.) Пола: мушког 603. женског 26.
б.) Вероисповести: православне 571. католичке и протестан. 47. мојсијевске 7. мухамеданске 4, свега 629.

в.) Постојбина: Србија 528, Аустро-Угарска 57, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 13, Бугарска 2, Румунија 6, Русија —, Германија 3, Франц. 2, Италија —, остале државе 9.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 38, Занатлије 64, Трговци 326, индустријалци 2, интелектуалци и предузимачи 3, Гостиничари 20, Интелигенција (војска) 78, Ђаци 5, радници и помоћници 35, Пиљари и бозарије 3, надничари и слуге 18.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 28. Децембра 1893. год.

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ 21. ДЕЦЕМБРА 1893. Г. (по стенографским белешкама).

Председавао председник Милован Р. Маринковић.

Почетак у 5 и по часова по подне.

Председник. — Пошто има довољан број одборника отвара седницу.

Изволте чути протокол последњег састанка Секретар прочита протокол.

Председник. — Примате ли прочитани протокол? (Прима се). Изволте чути уверења.

Секретар прочита уверења.

За тим чита лицитацију за давање под заупицу.

Гавра Бршић. — Ја мислим да је у опште ова понуда од 2000 дин. за општину корисна. Ја бих само додао да он положи кауцију за годину дана, иначе ако то неће да се да овоме.

М. Велизарић. — Колика је кауција?

Секретар. — Пљаду динара.

Мића Петровић. — Кад је једна ствар била пред одбором пре 10—15 месеци, онда је тако исто било таквих накнадних понуда, и те накнадне понуде давале су толико посла одбору да је он морао у начелу решити, да ко не буде дошао на лицитацију, да му се после његова молба и н.

узима у обзир, с тога што смо тим били довољни у незгодан положај људе који су редовно долазили на лицитацију.

Дакле, пошто је свима дозвољено да дођу кад се држи лицитација, то ако не буде дошао некаку се понуда одбаци, и нека се не узима у обзир.

С тога пошто ни ова понуда није на основу закона ја предлагем да се одбаци. (Чује се: ако положи кауцију да је примимо). Па ја вас питам да ли је обвезан онај лицитант, на коме је остала лицитација, да се не прими, или није? (Јесте обвезан). Па онда како ми смемо да примамо једну приватну понуду, јер ако је он налазио да има рачуна да се прими по тој цени, зашто није дошао на лицитацију? Тиме се господо изигравају и државни приходи, јер кад он дође на лицитацију он мора да плати таксу, а овако испод руке не плаћа.

Председник. — Ја вас молим да ову ствар направите. Једни су да се узме ова понуда у обзир а други нису, с тога вас молим да решите на коме ће остати.

Андре Одавић. — Вама је познато да је одбору до сада долазило више таквих понуда, и да је одбор преко њих прелазео на дневни ред, т. ј. да се оне не узимају у обзир. Том је приликом одбор решио да суд објави преко новина да се накнадне понуде неће узимати у обзир. Ја бих молио да ми се каже да ли је суд објављивао то?

Председник. — Јесте, и то има у општинским новинама. Молим вас дакле да решите ово. (Чује се: нећемо да узимамо у обзир ту понуду). Онда одобравате ли лицитацију? (Одобрава се).

Др. Алкалај. — И да се објави у општинским новинама да се накнадне понуде неће примати. (Усваја се).

Председник. — Сад ћу да вам саопштим односно избора општинског у Београду. На избор дошла је жалба, и ја сам ту жалбу данас спровео Државном Савету да он по њој донесе своје решење. Дошле су две жалбе и ја сам обадве послао Државном Савету.

Према томе а на основу чл. 50. зак. о општинама а нарочито тач. 8. на случај да се имају бирати сви кметови и кметовски помоћници, па се на њихов избор поднесе жалба, онда ће њих заступати у дужности чланови одбора, које одреди општински одбор.

Према томе сад стављам на дневни ред, да одбор изврши ове законске одредбе.

Никола Х. Поповић. — Ја молим да се председник удали са седнице.

Љуба Јовановић. — Ми ваљда нисмо некаква гомила људи, него смо конституисан одбор, и без главе ми не можемо радити на седници; и док се год не избере глава, ми не можемо бити без ње. Ако ко мисли да може, онда је то друга ствар.

Ник. Вулковић. — Из члана општинског закона, што нам је прочитао г. председник, ја мислим да он неће имати значај, који му је дао г. Никола Х. Поповић, јер председник и кметови који су бирани пре две године, они су изабрани до 1. Јануара.

Бирање пак које је извршено 17. о. м. и против кога је бирања изјављена жалба, оно настаје тек од 1. Јануара. Према томе ја мислим да нема сад места, нити треба сад да се председник смењује, него кад је већ поднета жалба, то нека се по њој поступи тек од 1. јануара, пошто и тај избор важи тек од 1. јануара, а сад не.

Председник. — Молим вас господо ево како гласи цео члан 50 зак. о општ. (чита).

Дакле из тога се види да смисао говора г. Вулковића отпада, и да морају сад да се изберу заменици.

Мића Петровић. — Ја бих вас молио да ми прочитате чл. 78. тг. закона.

Председник. — Тај члан гласи (чита).

Мића Петровић. — Е, па то је захтев г. Ник. Х. Поповића.

Ник. Х. Поповић. — Није то мој захтев. Мој је захтев односно ове тач. 8.

Филип Васиљевић. — Ја мислим да овде треба правници да кажу своје мишљење.

Милутин Марковић. — Овде је јасно да треба да се изберу.

Ђ. Новаковић. Председник има право само од избора до избора, и према томе ја се не могу сложити са г. Ник. Вулковићем. Јер ево шта стоји овде: (чита). Дакле чим се појави жалба на избор, онда мора одбор да реши и одреди лице које ће да врши дужност председника.

Милан Петровић. — На случај да је изабрано друго лице, а не г. Маринковић, који је данас председник, онда по себи се разуме, кад би се против тога избора појавила жалба, онда би овај председник био разрешен од дужности, и ако он има права и до нове године.

Рака Филиповић. — Ја мислим да је ово ништа чисто и јасно. Што госп. Вулковић каже да би могао г. председник да отирава дужност до избора његовог заменика држим да то не стоји. Њега буну то што је кандидат г. Маринковић

понова изабран за председника. Али питам ја да ли би он могао да врши ту дужност да је који други изабран за председника? Не би. Дакле у закону је јасно казано да чим постоји жалба на избор он не може даље да дејствује, него треба му одредити заменика на његово место. То је чиста ствар.

Председник. — Молим вас онда предложите кога хоћете за председника. (Чује се: Вељу Тодоровића).

Рака Филиповић. — Ја мислим да треба да изберемо човека, који је вичан у књижевности, и ја држим да би г. Веља Тодоровић као адвокат и слободан човек најбоље могао да врши ту дужност (чује се: прима се).

Андре Одавић. — У колико је мени познато ја сам са овим одбором радио две године, и ја нисам никада видео да је овоме председнику било озбиљне опозиције. Цео овај одбор који је овде вечерас, свакад је био солидаран с њим и да му је увек поклањао поверење све до вечерас. И кад смо му ми поклањали наше поверење све до данас, ја предлагем да он одреди сам себи заступника, па онда да ми говоримо о том његовом заступнику. (Жагор).

Мика Башковић. — Кад дођемо до гласања, ми ћемо тражити да се удали г. председник и онај други који је аспириран за то место. Један од господе предложио је г. Вељу Тодоровића, други опет траже да сам г. председник одреди заменика, и т. д. Ова ствар треба да се изведе на чисто. Овде су заинтересоване и ангажоване две ствари и сад је питање како треба избор у општини београдској да се сврши на начин како захтева правда и правичност: или како захтева већина правних гласача и грађана.

Ја дакле нисам за то да узмемо и једног човека који је пресудно на једној или на другој страни и предлагем да се сложимо на једног неутралног грађанина у кога ће мо имати сви поверења. Ја предлагем г. Николу Вулковића за заступника председнику општинском.

Никола Вулковић. — Ја се не могу примити те дужности.

Филип Васиљевић. — Ја мислим да треба да изберемо г. Андру Одавића као стручно лице.

Андре Одавић. — Ја не могу да се примим и молим вас да ме не бирате.

Председник. — Овде су истакнута два кандидата и то г. Веља Тодоровић и г. Никола Вулковић. (Чује се: и г. Андре Одавић). Јесте, и г. Одавић је трећи кандидат, с тога вас молим да

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У В Е З И

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЉИНУ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом изданањем овоме издању општ. београдске).

п

Мото:

изво

хно

книг

— „Пора нам — престат бит умними чужим умом и славними чужоју славоју“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

изво (књига)

Стога се обрати за помоћ Склецима, а нарочито троговорском кнезу, али му одговоре, да су Млетке у миру са Турском, и да за сада нису вољне квати то пријатељство.⁽¹⁾ Од

и н с држ. издана.

(1) Rad jugosl. akad. kv. XXII. стр. 62.

краља међу тим још није стигла никаква помоћ, те су градови српски и хрватски и даље остављени на милост Турцима. Зато су се Турци чешиће залетали понова на Хрватску, у намери да се доченају — важнога града кнеза крбавскога, Јов. Торквата — *Острвице*. За безбедност далматинских предела, овај град беше од велике важности. И Турци га заиста г. 1523., децембра месеца освоје, користећи се издајом некога *Дамјана*, кога беху најмили за своју службу.⁽²⁾ Крбавски кнез већ виде, да му нема слободна станка, па понуди Млечанима своје области, али му ови одбију понуду, обавивши му своје помоћи; јер су знали, да ће они бити мање у стању штитити далматинске градове од навала турских.

Раније смо (стр...) споменули, како је у почетку 1524. г. кружило глас по Европи, да се сâм Султан спрема на Угарску. Разуме се, да би му Јајце или Клис били друге оперативне тачке, на које би султанова војска из Босне нападала у исто доба.

(2) На истом месту стр. 73. Smičiklas T.: Pov. Hrv. kv. I. стр. 709. — Hammer (Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 47.) мисли, да је пад Острвице био 1522. год.

када се његова главна трупа креће на Будим. Фердинанд аустријски, као заштитник крајинских градова још од 1522. г. посла одмах ове године на Крајину 200 лаких коњаника и 600 пешака, опомињући и краља Лудвика, да своје градове боље утврди.⁽¹⁾ Заповедници пак пограничних градова на Крајини, извештени о таким намерама Турака, договоре се међу собом, да на глас тона или кумбаре, које ће огласити опасност, полете један другом у помоћ. Турци овог пута сами нагласе пут свој. Децембра месеца 1523. писао је херцеговачки санџакбег млетачким кнезовима у Трогиру, да је султан одлучио да заузме *Клис*, с тога нека они — Млечани — не помажу Клишанима, него нека и оне, који би у њих тражили уточишта, гоне од својих граница. Знајући, да су зидине Клиса неосвојиме малом силом, Турци се стараху подићи испред капија његових другу тврђаву, која би град и околину у шаху држала. И кад је већ све било спремно за успешну дугу опсаду, дође 5. фебруара 1524. г. под Клис сам *Мустафа-бег* војвода турски са неколико хиљада војника. Град

(1) Rad jugosl. akad. kv. XXII. стр. 82.

се сложите на једно лице које ће заступати г. председника, па ћете после да се сложите ко ће да заступа чланове општинског суда.

Андра Одавић. — Ја мислим да су главни кандидати г. г. Веља Тодоровић и Никола Вулковић. С тога ставите њих на гласање на мирна крајина.

Мих. Бончић. — Ја мислим да је ова ваша радња г. председнице неправилна. Ви не треба да председавате овде, него треба да оставите то место, па да вас заступи најстарији одборник. (Чује се: где то стоји. Жагор.)

Љуба Јовановић. — Ја молим г. Бончића кад се позива на закон, нека нам прочита ту законску одредбу, па да га онда послушамо.

Председник. — На захтев г. Миће Петровића мало час сам прочитао чл. закона који о томе говори. У чл. 78. закона стоји: (чита). Ја вас молим да према томе оцените шта су то приватни и лични интереси. Ја овде вршим дужност своју као председник кад сам вам овај предмет изнео на решење и ту нема никаквог мог приватног и личног интереса који би ме могао спречити да овде председавам.

Мика Банковић. — Ја бих вас молио да нам правници протумаче има ли овде приватних интереса или нема.

Мика Бончић. — Ја хоћу само да нам седница буде пуноважна.

Марко Велизарић. — Ја мислим да је ова ствар чиста. Г. Маринковић као председник општине зна да по закону треба неко да га замени, јер то закон наређује. Дакле он треба сад само да изврши тај избор па ће одмах да га заступа одборник кога одбор буде одредио, и ми смо овде да то решимо, и шта он може да утиче на нас кад њега не можемо да бирамо? — Ту ми можемо са свим слободно да гласамо. Кад би ми њега удалили са седнице онда би требало и г. г. Вељу Тодоровића и Вулковића и Одавића и све остале који су овде кандидати за заменика председнику и онда ко би ту ствар решио? — Ја дакле нисам за то јер на нас неће моћи утицати ни Петар ни Павле ни нико.

Милан Ђорић. — Ја мислим да и ако је господин Маринковић председник овде, да то ништа не мења ствар нити он може да утиче на одборнике, јер ја знам да овде нема ни једнога од нас који ће се плашити председника или ма ког другог. С тога ја мислим ако ови, који су предложени за заступнике председника, ако хоће да се приме тога избора, онда да гласамо за једног

или за другог, па да свршимо ту ствар, јер закон прецизно каже, и шта ми имамо ту да се плашимо председника?

Председник. — То нам закон наређује и то је чиста и јасна ствар, да морамо то да свршимо, и онда треба да приступимо гласању.

Мика Банковић. — председавање старог председника никако неће да смета нашем раду, и дотле нека врши своју дужност док не изгласамо његовог заступника.

Мића Петровић. — Ја нисам правник, али мени се чини, да човек на чије се место има по закону да бира привремени председник, по дужности његовој а и по закону, ја мислим да не може да присуствује том избору. Ја не могу да разумем кад господа заступају то гледајте да онај човек о коме се решава овде, треба да нам председава. (Жагор.)

Милутин Марковић. — Ја мислим да је овде забуна, међу тим ствар је по себи врло јасна. Главно питања, ако би могло бити у сумњи, то је да решимо да ли може председник да нам председава овде или не може. Па у закону јасно стоји да председник треба да се замени сам данашњи председник то хоће. Он има да седи овде само док ми не именујемо њему заменика који ће да га заступа. Дакле ту не треба да има никаквог спора између нас. (Чује се: имали права председник да гласа? — Не може.)

Љуба Јовановић. — Мени се чини, а признаћете ми и ви, кад би био случај да на збору бирамо другог председника, да све док, до оног тренутка, док се тај нови председник неби увео у дужност, треба да председава стари председник. Ја мислим а и ви знате да се тако закон увек до сад разумевао. Али кад кажем увек, могу да кажем и није увек, било је изузетка. Ви знате ко је пре годину дана пошао тим друшћиним путем. Па хоћете ли, питам вас, да и ми истим путем пођемо? Овде има прописано законским чланом докле траје власт једном председнику који је пре две године дана изабран. Ја сам и пре казао а и сад питам ако има који § у закону у коме се каже да треба другаче радити, нека ми се прочита, па ћу и ја гласати за то. Али то нико до сад није прочитао нити тога има у закону. Овде другачије стоји црно на белом шта треба да се ради. Ја вам опет кажем ако хоћете да радите оно што су либерали радили на Ваведње и после Ваведње, то можете да радите, и само томе води наше стање и овако трвење.

Никола Вулковић. — Ја молим моје другове да ме не бирају, и да не будем кандидат за заменика г. председнику, јер сам у таком положају, да ја не могу да оставим моју радњу за месец дана. После тога ја нисам вичан општинским пословима и не могу да се примим јер нисам био ни у каквој канцеларији, и ако ме изберете биће само више збрке. Ја дакле апсолутно не могу да се примим. Ја предлажем за заменика председника г. Марка Велизарића, који би могао да заступа г. председника потпуно у пословима. (Чује се: он је чиновник и према томе он не може да заступа).

Марко Велизарић. — Познато је да чиновник не може да врши никакву другу службу док је у тој служби, као што ни пензионер не може да се прими адвокатуре док се не одрекне пензије, а још мање може да се прими један чиновник овог посла. Ја дакле не могу да се примим те дужности до год сам у другој служби.

Никола Вулковић. — Онда ја предлажем г. Андру Одавића.

Мића Петровић. — Ми смо сви овде познати, е тога да гласа ко за кога хоће.

Андра Одавић. — Овде је истакнут као кандидат г. Вулковић, и овде се не зна какав ће резултат бити, хоће ли бити изабран или неће. Ми можемо овде да гласамо за свакога, који за кога хоће, па ако се он онда не прима — који буде изабран — онда ћемо тражити другог. Не може се у напред знати ко ће бити изабран. С тога ја ћу гласати за г. Николу Вулковића.

Председник. — Ја ћу да претворим седницу у конференцију па да се договоримо.

Стеван Чађевић. — Ево вам два кандидата: Андру Одавић и Веља Тодоровић па да гласамо ко за кога хоће.

(Настаје конференција).

(После конференције).

Љ. Јовановић. Ја сам рад да кажем неколико речи: не знам како ћете их примити; чини ми се да ћу е предлогом пронасти; али инакако ништа друго мислим да ће моја реч заслужити вашу пажњу, и то на основу овог рада који смо ми овде после две године дана оставили за собом. Ја мислим да ми сви који смо ове можемо са чистим образом погледати на наш досадањи рад и мислим да се за то можемо позвати на доказе и сведоке, и то не само на наше пријатеље, него се можемо позвати и на наше непријатеље, и то баш на оно њихово ћутање после оноликих комисија које су одређене тобож да прегледају наше злоупотре-

брањаху само српски Ускоци, којих, из околних српских покрајина под Турцима, највећи број ту беше добегао.

На глас о доласку непријатеља под Клине, највећма се узбуни ревиљви папа Климентије II., који збиља најбоље и знађаше ценити важност тога града, предвиђајући опасне последице, ако би га Турци освојили. Па е тога и гледаше, да опсађеницима дотури макар што хране, праха и олова. Заповедник града Петар Кружић, чим је Мустафа пао под Клине, остави посаду, да се одупире Турцима, док се он врати, па пође по Далмацији за помоћ. Мустафа тврдо опаше град са свију страна, да нико жив из њега није могао изаћи. Није било дана без по једног јуриша или бомбардања на зидине и куле, али све узалуд! Цео месец већ посада се јуначки држи, а не помисљајући на предају. И хране јој је већ нестало, али она кува корење у сирћету, само да дочека помоћ свога војводе. Прође и март месец, а Турци ни корака напред, а почетком априла стигоше гласови Клишанима, да им долази помоћ. Папа им посла по Томи Нигру нешто хране и пушчаног праха. И док се Тома бринуо, како да се

провуче кроз страже млетачких бродова, који из страха од султана морадоне чинити онако, како им горе отписа херцеговачки санџак-бег. — дотле је већ и Кружић са својом спремом био готов.

Са четом од 1500 приморских витезова, понавјише из Сења, и 60 коњаника, отплови Кружић са сењским капетаном *Григором Орловићем* на 40 барока и других бродова онамо, где га жељно ишчекиваху. Ноћу пловећи, минуше све незгоде од стране Млечана, и 10. априла искрцају се код Салоне, а одатле одмах похитају у Клине. Турци и не помисљајући на могућност, да их Ускоци могу с друге стране напасти очекиваху спокојно дан, када ће им изнурена посада предати град. Али их ваички страх обузме, кад на један пут иза својих леђа опазе Кружића и Орловића са свима њиховим соколовима. Бој није дуго трајао, јер и оно претрпљених Турака, што још оста нештеђено од осветничка ускочка ханџара, побеже главом без обзира. Доста заробљеника, сав ратни прибор, топови и цео логор турски паде победоцима у руке. Добив сада и папину помоћ, коју донесе Нигра, Кружић задобивеним топовима још боље

утврди бедеме свога града. Радостан глас, да је Клине спасен, прохуји кроз цело Хришћанство; Млечани говораху, да је спасена цела Далмација, а краљ Лудвик поклати Кружићу и Орловићу многе баштине своје у крижевачкој жупанији⁽¹⁾.

Победа ова освојила и остале Приморце, те се Сењани одваже, да плене и турске бродове по мору; Турци пак беху толико зашашени за Скрадин, да им га Ускоци не отму, те га утврде необично живо.

Да беше сада у краљевини мађарској људи, озбиљних државника и искрених патриота на крмилу државном, могаше ова победа Ускока далматинских уродити бољим плодом. Али суобина хришћанска ваљда је хтела да да Турцима времена и за освету. Чешће пута излетаху из крбавскога града *Бага* два витеза ускочка: *Перушић Јован* и *Гаши*, са својим четама, од 50—60 друга у околне турске пределе ради пљачке. А после ове победе код Клинса одваже се, да нападну и на *Скрадин*, где занета у једном окунају разбију скрадинске Турке, и

(1) Smičiklas T: Pov. hro. књ. I. стр. 710—711. — Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 82—84. — Klajić Vj.: Opis žemalja и т. д. књ. II. стр. 101.

требе. Кад су они о томе решавали и нашли да ништа рђавога нема у нашем раду, мислим да се онда смемо позвати на такав наш рад. Господо, ту није рад једнога човека него то је наш заједнички рад. Ми смо видели да се на тај наш рад блатом бацало. Ми смо видели да су баш ови последњи догађаји, који су се у нашој средини појавили, дали маха нашим политичким противницима, који су употребили последње догађаје на то: да умноже оно бацање блатом на нас и на странку из које смо поникли, и на ону самоуправну слободу и на слободу у опште које су тековина дугогодишње борбе народа у Србији, па могу рећи донекле и Београђана. У име тога ја мислим да би смо ми могли вчерас наћи нешто у чему ћемо се сложити. Ја сам за то тога мишљења да покушамо, па ако не усемо, на послетку казаћемо: покушали смо једно добро дело. Да покушамо да се споразумемо за три човека у које имамо вере да ће бити одани само општинским интересима и који се неће истицати као људи у корист једне или друге стране на које смо се поделили. Ја вас дакле молим да то покушате, и ако у томе успемо служиће нам на част, и нама и странци из чије смо средине ми поникли.

Раденко Драговић. — Г. Љуба заиста је врло лепо казао да је то једна странка, али баш данас та се странка раздвојила и поделила на једну и другу страну.

Андра Одавић. — Ово што каже г. Раденко да се странка раздвојила и да се поделила у једну и другу страну о томе нећу да говорим, ја то одбијам. Ми смо овде дошли за избор заступника председнику, па ту има два кандидата г. г. Веља Тодоровић и Вулковић. Ја сам разговарао са г. Николом Вулковићем и он се прима на случај ако буде изабран. С тога ја мислим да ми сад приступимо гласању и да гласамо ко хоће за г. В. Тодоровића нека гласа за њега, ко ће за г. Вулковића нека гласа за њега.

Настаје гласање.

Секретар прозива.

После гласања.

Председник. — Изволте чути резултат гласања. Г. Никола Вулковић изабран је са 19 против 15 гласова. (Вичу: Живно Вулковоћ! — Мали жагор).

Рака Филиповић. — Овде је свега гласало 37 одборника. По закону, и то по чл. 58. закона о општинама, стоји да у одбор улазе најпре одборници па ако они не дођу онда се позивају заме-

ници, у случају дакле кад нема довољан број одборника. Међу тим овде видимо да је нас гласало и сувише: гласали су пре свега сви одборници па преко тога гласали су и заменици. Ја вас молим да прочитате чл. 58. закона па ће те видети, да је то противно закону. (Председник: ја ћу да вам дам објашњења по овој ствари). Молим вас господо чл. 58. гласи овако: (чита). Ја имам да додам да овај рад није правилан.

Председник. — Овај рад је на основу онога што је таквих случајева било у одборским седницама. Ви се сећате да смо за ово наше време од кад смо изабрани, од две године дана, — баш да се позовем на тај наш рад, — налазили већу гаранцију кад има и заменика и одборника. Ви се сећате да је било више оваких случајева кад су седнице биле од веће вредности и онда што год је више одборника тим боље. Тако сте ви до сад практиковали и тако смо радили до сад. Ово дакле није новина ни за г. Раку Филиповића, и мени је чудновато како он то сад да каже, да ово није на основу закона. Ми смо имали случајева где нисмо могли да радимо на толиким седницама само за то што нису долазили одборници и онда смо морали да зовемо заменике.

Рака Филиповић. — Овде је повређен закон. Заменици врше своју дужност само онда кад нема довољан број одборника. (Жагор).

Мика Банковић. — Г. Рака Филиповић као одборник и правник, он је на првом месту требао да види колико нас је на окупу. Г. Рака Филиповић знао је и као одборник и као правник колики је број одборника у општини београдској, а ако му је било стало до тога да гледа како ће да испадне исход гласања па тек онда да чини примедбе онда је то неупутно и недругарски. Ми као одборници немамо више ни части, ни дужности него што имају заменици, најзад познато је свима да толико пута до сад није се могла да држи седница само за то што лица која су изабрана за одборнике нису хтели да дођу на седницу, и онда шта се радило, чекало се на одборнике до 6 час. у вече, па кад се видело да нема довољан број одборника, онда су се шиљали послужитељи и тражили заменике, да они дођу.

То је до сад увек тако било а ово што тражи г. Рака Филиповић није никад било за ове две године, па неће бити ни вечерас.

Љуба Јовановић. — Ја бих увек био за то, да не дођемо до овакога међусобног поступања, а кад дођемо онда треба да тражимо излаза каква је најправилнији.

Ја донета жалим што г. Радован Филиповић није на ову ствар одмах у самом почетку обратио пажњу. (Чује се: то је недругарски), али свакојако треба да смо му захвални што је то урадио и сад и ако мало доцније. Оно треба имати пажње и према замењеницима, јер знате са каквом се тешком муком радило у одбору, и да није било заменика који су били много тачнији од неколико одборника цео би рад у општини био укочен. Али то су они радили у случају невоље, кад није било довољно одборника, а пошто сад има довољно одборника и пошто можемо радити и без заменика, наша је дужност да радимо по закону, па с тога и у овом случају ми морамо по закону поступати.

Ја дакле тражим да наставимо рад по закону без икаква ограничења, у исто време обраћам пажњу да су сви одборници дужни отпављати своју дужност од почетка до краја седнице, иначе ћу тражити да се они по закону казне.

Ја захваљујем г. Раку Филиповићу, што је, и овако доцне, обратио пажњу на то.

Радован Филиповић. — Мени се замерило што нисам одмах у почетку приметно. Ако хоћете веровати мојој части, могу вам казати да ја не познајем ни све одборнике а камо ли заменике. Кад је свршено гласање мени су казали да има и заменика, и ја сам онда видео колико по закону треба да буде, па сам нашао да је гласало више него што закон захтева. Ја мислим, да у место тога пребацивања што се мени чини, треба да ми се захвали, да не би дали повода свакојаком тумачењу.

Раденко Драговић. — Ја не знам како господа могу да цене на овај начин ту ствар, кад један правник који практикује све наше законе, и који цени наше земаљско уређење, да господа излазе на кажу како је то недругарски. То је, господо, жалосно.

Г. Рака није ишао да увреди никога, него каже овако стоји у закону, да кад нема одборника онда тек долазе замењеници, и кад се то износи онда нема места да се каже да је то недругарски. Тако нето господо и ја знам да у одбору има лица која нису платила порезу, и председник нам није то казао па да се та лица не кључе.

Председник. — Мени то није познато.

Рад. Драговић. — То вам је познато г. председниче. (Жагор).

Председник. — Именујте то лице.

Рад. Драговић. — То је Дим. Гајић сандучар.

похватају много робља, међу којима беше и син неког Дамјана Кокружића, „који е Турцима се држећи много је штете нашим чинио. Скрадински Турци хтедохе робље изменити и откупити, али не нађоше места, где би ту размену учинили, пошто Млечани никако не допуштеше, да се то ради на њиховом земљишту“. Зато су сад Турци вребали сваки час, да се Перишићима освете. Перишићи су знали за то спремање Турака, али се на њих нису обазирали, те их Турци 27. фебруара 1525. год. затеку неспремне за отпор. *Баг* пошале и разоре, ухвате оба Перунића, и до 300 робља, међу којима и кнезове Јована Поседорског и Гргура Бунића.⁽¹⁾ Цела Далмација задрхта понова од страха, који Турци још више увећају својим нападом, месец дана позније, на земље Б. Франкопана, око Модруше и Бакра, где опет заробе неколико стотина душа. Сењ беше сада у великој опасности, јер доста оскућеваше у одбрани. Није у бољем стању био ни Кружићев Клис, коме краљ беше слао за исплату војника неки новац, који свуда беше изгубио своју но-

миналну вредност. Ну ипак Сењу притече у помоћ Кружић са својим Ускоцима, и појача му посаду; али то беше ипак слаба помоћ, те се оба капетана, Кружић и Орловић понова обрате брижном оцу папи, првим бојама сликајући му стање своје: „како је у граду посаде мало, па и она изморена дугим борбама све се више смањује; како ни хране немају, него су принуђени мишевима и коњским месом се хранити, и ако тако стање дуже потраје, Турчин ће ускоро без икаква отпора заузети Клис. Неваљали краљеви новац предаће сам Турцима све ове градове“⁽¹⁾.

Још је у већој опасности у ово доба био град Јајце. Султан је јако желео, да овај тако важни град има у својим рукама, пре него што би на Будим пошао, па су с тога босански Турци напрезали сву снагу своју, да ту жарку жудњу падишахову испуне. Најтеже беше Јајчанима, што хране немаху, да би се дуже могли држати у опсади, а силе се туреке, ма колике да су, слабо бојаху. Слаху за помоћ краљу, али

им она могаше тек тада доћи, кад се нађе један храбри јунак, који је, доведе, пробијајући се кроз густе редове силне турске опсадне војске. Да прво кажемо коју о стању опсађених. Јајчани, опкољени турским градићима, нису имали где летину сабирати, већ су им 4 пута у години слали потребну храну. Султан у жељи, да задобије тај важни град нареди босан. паши, да спречи сваки увоз хране, што овај и учини, спречивши им сваку везу с Угарском. Сва напрезања Мих. Терека, Петра Кеглевића и Фр. Баћана и Ивана Таха, да што хране унесу, остану узалудна. У граду отпоче услед тога беснети страховита глад, а неки грађани оставише чак и породице своје. Паша већ мишљаше, да је дошао жељени час да добије Јајце, па навали с херцеговачким бегом на град, тукући га великим топовима. Глас о томе однесе краљу у Будим Бура Ирсић, који провукав се срећно кроз Турке преклињаше за помоћ. *Крсто Франкопан*, дирнут описивањем ужасног стања у Јајцу, понуди краљу, да одведе помоћ⁽¹⁾ и он му одобри.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 114.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 115—116.

(1) Види опширније у Rad-у југосл. акад. књ. XXII. стр. 116—118.

(Чује се: где је он). Он је у одбору а чудо то
вече да се решава. (Жагор. Ларма.
Председник звони. Пребацавања...)

Аидра Одавић. — Г. Раденко Драговић оточи
је казао у свом говору: жалосно је кад један
правник износи нешто па се то побива, а ја ве-
лим жаласно је кад се зна да има 37 одборника
овде, па се чека док се саопшти резултат гласања.
Г. Рака је бележио гласове, па је требало да
каже, чим је дошао до броја 32, „стој“, даље не може.“
А он чека да види како ће да се реши ствар,
па онда каже да то не вреди. То, господо, није лепо,
Ја се потпуно слажем са Љубом Јовановићем,
и тражим да се овај рад продужи, па коме се
допада добро, нека остане, а коме се не допада
нека се жали надзорној власти.

Љуба Јовановић. — Ја сам за то да се по-
нова гласа о овоме.

Аидра Одавић. — Гласање је свршено и не
може бити више говора о томе. Кома није право
нека се жали надзорној власти.

Председник. — Хоћете ли да узмете у ре-
шење ово питање које је изнео г. Рака Филиповић
или нећете. (Чује се: нећемо: тако смо и до сад
радили; онда цео наш досадашњи рад није основан
на закону).

Ја сам вам једаред поменуо а и сад ћу опет
да вам поменем, да има одборних одлука где су
решавали и сви одборници и сви заменици, а ви
сте једном донели решење да се увек зову и сви
одборници и сви заменици, пошто се дешавало
да се није могло скуинти довољан број одбор-
ника, да почну седницу, и ја сам их увек звао
једне с другим. И ако су та решења формално
незаконита, могли сте уложити протест на мене,
али ви то до сад нисте хтели радити него сте
тај протест уложили у овој прилици. С тога ја
хоћу да будемо на чисто, оћемо ли да радимо по
досадањој пракцици, или оћемо да радимо овако,
како је г. Радован Филиповић изнео.

(Чује се: то је свршено. Граја).

Мика Банковић. — Ако се хоће да ми сад
потремо цео досадашњи рад у овој години, онда
да гласамо да не вреди ни једно решење где није
довољан број одборника учествовао, и да се каже
да и ако су звати сви одборници да нису хтели
да долазе на дужност, па су онда звати замени-
ци. Нека се то забележи, па онда да огласимо
да цео наш досадашњи рад не вреди.

Бока Новаковић. — Практика не може да има
вредности онде где говори закон. Онако како у

закону пише, онако се мора вршити. И ако има
таквих одборних одлука да су звати заменици,
то је учињено у случају кад није било довољно
одборника. Чим пак има довољно одборника, онда
заменници не могу да долазе и не могу да реша-
вају, и ако би решавали, онда таква одлука са
заменицима не може да вреди. Дакле, ако хоћете
да радимо мимо закон, онда можете.

Марко Велизарић. — Господо, ја мислим да
није било седнице, од како сам ја одборник, у
којој је било 37 одборника. Ово је једини слу-
чај у току од 1893. год. од како сам ја одбор-
ник, да има више одборника него што треба, до
сад су се увек морали да зову и заменици, и ја
мислим да заједно са заменицима није било ни
једно решење, да је било више од 32 одборника.
У осталом ако смо пре радили нешто неправилно,
то не треба и сад да радимо, противно ономе
што закон наређује.

Према овоме ја се слажем са г. Љуб. Јова-
новићем да исправимо ову ствар, и да јој дамо
форму законску.

Да смо ми пазили мало више на закон може
бити да неби ни дошли до тога да овај избор не
вреди, јер да смо пазили мало више да она тре-
ћина коју смо ми рачунали, није законска тре-
ћина. Зашто дакле да се излажемо опасности да
нам се и ово не уважи.

Председник. — Да идемо даље, да изберемо
два заменика за чланове општинског суда. Ово
је мислим свршена ствар.

(Чује се није свршена: јесте свршена: жагор).

У противном случају ја морам да кажем за-
меницима да иду напоље, а ја мислим да то не-
ћете дозволити кад су дошли људи ту. (Жагор,
граја, преширка).

Коста Михајловић. — Има три године како
сам одборник општине београдске и ја знам да
да је услед тога што нису одборници долазили
на седнице, уведена пракцика, да место њих до-
лазе заменици, и да попуне седницу.

Господа правници знају кад могу заменици да
решавају, и кад они кажу да је ово противно за-
кону онда ту престаје свака пракцика.

Гавра Брзић. — Ја бих замолио г. Вулковића
и неколико одборника да потврде, да је г. Ода-
вић рекао г. Вулковићу: прими се ти само те дужно-
сти а ја ћу да радим. За то сматрам да је овај
избор незаконит. (Ларма. Жагор).

Аидра Одавић. — Ја то одбијам од себе, то
је лаж. И ја се позивам на г. Вулковића и мо-

лим га да он каже јели то истина. (Вика. Граја.
Сваја. Председник звони и опомиње чланове...)

Милан Ђорић. — Ја нисам научењак него сам
прост човек и веома ми је жао кад видим да се
једна старина, који је у исто време и научен
човек заузима овако јако за ову ствар, и жести,
у место да нам као стар човек да примера.

(Ник. Х. Поповић — ти не смеш да употре-
биш тај израз).

Господо, он је кандидат за члана општинског
суда. (Жагор, велика граја). (Председник звони).

Др. Давид Алкалај. — Ви знате да ја немам
обичај да често говорим, али вечерас морам да
узнем реч с тога, што сажаљевам ово последње
дело, кад би требало да се раставимо у најбо-
љем пријатељству, пошто је ово последња наша
седница, а ми се боримо не знам ни ради шта
ни око шта.

Питање је овде да председнику бирамо заме-
ника за неколико дана; а може бити ово ће се
питање решити и за 5—6 дана, и при свем том
што је то седница, ми ту гледамо на личне ин-
тересе, и на личне симпатије. (Чује се: није
истина).

Ми који смо две године тако лепо радили и
били сложни, ми сад при крају имамо бурне сед-
нице, а не знам зашто.

Ја мислим да овај предмет не заслужује то-
лику бурноћу, и мислим да је ово питање по за-
кону, које је покренуо г. Рака Фимиповић умес-
но, и ми не можемо нашом пракциком обарати
закон. Ми смо на основу тога нашег решења две
године радили тако, и са те стране как се може
пребацити да је цео наш рад неправилан, и за
то мислим да у место да се свађамо и разила-
зимо, боље је да решимо и да се решење донесе
о томе. Ја мислим да је најзгоднији пут да то
питање сам одбор реши: оћемо ли по досадаш-
њој пракцици радити или нећемо, и ако одбор
решити тако, онда коме није право, нека се жали
на то решење.

Председник. — Ја вас господо, молим да ми
продужимо рад у оном правцу у коме смо и до
сад радили, и ко је незадовољан са решењем од-
бора, он може да уложи протест, па да се ова
та решења наша пошљу коме треба на даље
расматрање и решење. (Одобравање). Ја не знам
како ћу другаче да радим него тако, и ја не знам
како ћу да изгледам пред свима нашим досадаш-
њим радовима кад смо до сад увек тако радили,
и нико од тога није правно питање, него смо
шта више у томе налазили једну већу гаранцију

Из Будима Крето се крене 18. априла 1525.
у Хрватску, да се припреми за поход. Са 6.000
војника 8. јуна пређе Саву и упути се про-
тив 20—25.000 турске војске. Турци још
боље запрече пут. Но већ 9. јуна Крето с
мало муке заузе једно турско утврђење на
том путу. Већим наступањем најзад допре
до тврђаве Боцца. Одатле је наилазио на ве-
лике тежкоће, али већти и срчани Крето
допре најзад до Јајца и после великог на-
презања уђе у град. Захваљујући одушев-
љених бранилаца, благослов изнемоглих ста-
раца и радосни усклици ситне дечице и
ненаоружаних младића — беше награда хра-
брине Крето за његов срчани труд. Пошто сна-
бде посаду прахом и оловом, раздели јој донесе-
ну храну, па се опет врену натраг. Пријатељи
су му саветовали да води своју војску преко
Каменграда, да га Турци не би узнемира-
вали и спречавали у путовању, али храбри
Крето се плаши се многобројности турске,
и крене се истим путем, којим је и дошао.
Турци којих је сада било на 15.000, опет
су га узнемиривали, али Крето опет пређе
Саву, изгубив у овом походу мали број људи,
а од Турака је пало више хиљада и не-

колико знатнијих старешина.⁽¹⁾ Задобивена
плена нешто пошље на дар папи у Рим, а
нешто краљу, који га прозове „браниоцем
краљевине Хрватске, Славоније и Дал-
мације“.

Тежко су Турци могли, да прегоре гу-
битак тако згодне прилике за освојење Јајца;
па тражаху одушке својој освети на другој
страни. Не могући ништа нахулити сињу,
нападну на земље оца Кретоина, а ужасно
оплене *Модрушко поље*, и да на излив Куње
случајно не спречи у наступању, без сумње
се не би ту зауставили.⁽²⁾ За то време су се
у Будиму несрећни угарски магнати нај-
већма борили око власти, слабо се бринући
за заштиту својих градова на границама.
Па и почетком 1526. г. Турци још жешће
обнове сличне упаде, јер се тада дуж Саве
и Дунава чињаху огромне спремне за Сул-
танов поход на Будим. Босанским и хер-
цеговачким Турцима беше управљена пажња
опет највише на Клису и на Јајце. Браниоци
ових градова поново мољаху за помоћ, најпре

краља у Будиму, а после и папу у Риму.
Кружић добије од папе Климентија нешто
новаца за оправку и појачање Клиса, али
Јајце и овога пута оста без никакве помоћи,
што угарска влада не могла му ни на који
начин помоћи, а у самој Хрватској старе-
шине не беху у слози.⁽³⁾

Најзад, како су радили онако су и про-
шли. Мухачко поље јесте вечна гробница
угарскога племства и угарске краљевине,
али у исто доба и страшно сведочанство
строге казне бојје за онолико безумље ма-
џарских синова у данима највеће опасности
по домовину њихову. Са гледишта хриш-
ћанскога милосерђа можемо само жалити за
онаком грозном погубијом цвета народа ма-
ђарског, али у толико болније морамо за-
циветети, што последице мухачке катастрофе
оставиле дубоке трагове на српском телу.
Ако се, истина, живавост и самопоуздање
српског народа на једноме крају сада тек
показало у најјачој светлости, која вајда од
тога, кад други крај Српства, који дотле
беше највећим ослонцем за остварење идеје

⁽¹⁾ Rad књ. југосл. акад. књ. XXII. стр. 128—130. —
Smičklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 714—715. Gesch. d. osm.
Reiches B. II. S. 48. — Hammer v. J.

⁽²⁾ Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 132.

⁽³⁾ На истом месту, стр. 141 и 145.

за наша решења, да има више мишљења, и више гласова, и да према томе и наша решења имају и већу вредност.

Тако смо до сад практиковали и од те прак- тике не треба да одустајемо, а ко мисли да је то решење незаконито, нека се жали.

Гавра Бркић говори нешто, (али се не чује). Ја сам вам саопштио резултат избора за заме- ника председнику, и позивам вас да идемо даље да изаберемо заменике, за два члана општинског суда. (Жагор).

Мика Банковић. — Ја тражим да стенографи забележе да је Гавра Бркић пронашао барут. (Ларма. Општа претирка између појединих чла- нова).

Председник. — Ја предлагам г. г. Махајла Јанковића и Лазара Радонића за заменике чла- новима суда. (Чује се: „прима се“: „не прима се“: Жагор. Вичу: решено је: други: није ре- шено.....).

Ја ћу да ставим на гласање поименце ако хоћете.

(Вичу: нећемо, решено је). (Раденко Драговић нешто говори). (Ларма, свађа).

Раденко Драговић. — Ја тражим да стено- графи забележе да сам се ја потписао на непо- верење г. председнику.

(Жагор: одборници устају: неко комешање).

Председник. — Пошто видим да у овој сед- ници не може бити рада ја је закључујем.

(Председник излази из седнице са већином чланова).

Ник. Х. Поповић. — Одборници нека остану овде да продужимо рад. Ја вас као најстарији одборник позивам да останете. (Смех и жагор).

(После овога сви су се одборници разишли).

Састанак је трајао до 8 и по час. у вече.

23 ДЕЦЕМБРА 1893 Г.

Председавао председник Миловен Р. Марин- ковић.

Почетак у 6 часова после подне.

Председник. — Пошто има довољан број од- борника, отварам седницу и молим да чујете за- писник последњег састанка.

Секретар поче читати записник, но у читањ узне реч

Никола Х. Поповић. — Ја вас молим да из- несете пред одбор предлог, да се попусти број од- борника до 32 са заменицима.

Председник. — У закону у општинама у чл. 58. у другом ставу стоји ово: (чита).

„Заменици позивају се у одбор редом, кад се не могу скупити довољан број одборника, да би одбор могао држати своја саветовања“.

(Чује се: овде је 19, то није две трећине).

Никола Х. Поповић. — Ја тражим да се из-несе одбору на решење да ли може да се решава са 19 одборника.

Веља Тодоровић. — Просте седнице није било ништа решено, за то сад треба да има довољан број одборника.

Љуба Јовновић. Кад и г. Веља не зна закона онда да прочитамо чл. 76. закона о општинама. Он гласи: (чита).

Дакле овај је одбор вечерас сазват по други пут, и по члану 76. зако општинама одбор има право да решава са 16 чланова.

Веља Тодоровић. — Дозволиће ми г. Љуба, да ја у законима више знам од њега. Овде треба да се реши један предмет који није до сада ре- шен. Дозволите ми да то није све једно да се одбор сазове на да не реши предмет, него кад се одбор сазове предмет треба да се реши, и кад нема довољног броја, онда треба да се решава по ново. Закон хоће да се реши један предмет, да кад нема довољног броја, онда мора по ново да се решава.

Раденко Драговић. — Г. Љуба каже, да је овај одборски састанак по други пут сазват. Истина је да су одборници на седницу дошли, али пошто је председник огласио, да се седница због нереди прекида, онда ми не можемо сматрати да је у прошлој седници ма шта решено.

Председник. — Ви нисте ни чули записник, ја сам казао да се најпре прочита записник, и онда сте то требали ставити у записник послед- њег састанка.

Ја објављујем да има довољан број за реша- вање. (Жагор).

Никола Х. Поповић. — Ја предлагам да нема довољан број одборника.

Мика Банковић. — Ви не можете предлагати има ли или нема довољан број одборника

Ст. Чађевић. — Ја сам то исто хтео да по- менем, да у прошлој седници није дошло до ре- шавања. Кад има један предлог да се реши, ако на првом сазиву неби било две трећине, онда се мора сазвати друга седница. Пошто у прошлој седници није се ни дошло до решавања, онда се може сматрати као да није ни постојала седница.

Сем тога, госнодо, ја не знам, што би сто- јало у закону да се 32 одборника бирају него си- гурно за то, да они могу кад дођу до 32 и да решавају. И сад би ми учинили једну велику не- правду замењеницима, који су овде дошли, па да им не дамо да решавају. Кад су они већ дошли, онда треба попустити тај број до 32 са замење- ницима. (Смех, чује се: зашто нисте прошли пут тако доворили о замењеницима, прошле седнице сте их избацили ви).

Љуба Јовновић. — Ја сам увек рад да сва- коме дам што је његово, а чини ми се, да сам према г. Вељи Тодоровићу довољно учинио, кад сам казао: „да кад већ и г. Веља не зна закон, онда нам је дужност да га прочитамо; јер кад се прочита закон, онда ту престаје сваки ауто- ритет па и његов, и мени је чудно да и после прочитаног закона г. Веља г. Чађевић и г. Ра- денко могу да тврде да прошлог пута није ништа решено и да се може сматрати да није било сед- нице. Друго би то било да закон тражи да буде решавања. Закон не тражи да буде решавања, него само тражи да се сазове састанак. Молим вас ево шта се у томе члану 76. каже: „Ако је одбор по други пут због једног истог предмета сазват, ствар решавају они чланови, који тада у седницу дођу, ако је ту бар половина одбор- ника и т. д.“.

Ту се не говори ништа даље, да ли је се пре- шло на решавање или није, него се само каже да ће се одбор по други пут сазвати.

То је једно, друго, ви знате по досадашњој пракци, на коју се г. Веља позива, ми смо ви- дели до чега се дошло. Мени је чудно да се г. Веља позива на пракцику, којој је прејуче ула- реи онако јак шамар. Мени је чудно да се сад налазе неки обзир према заменицима, а тих об- зира прошли пут није било. Ја сам и тада тражио да се учини по закону, али г. Чађевић са г. Ве- љом тврдили су да у закону једино стоји тај број 32, до кога се мора попуњавати: међу тим у за- кону стоји две трећине одборника, а нигде не стоји 32.

Стеван Чађевић. — Па за што се бирају за- менници.

Љуба Јовновић. — За то да кад се неки од- борници позивају редовно, а они не дођу на 20 и 30 и 40 седница, као што има случајева овде, онда да се други позову, који хоће да раде.

Стеван Чађевић. — Кад има замењеника, за- што да се не попусти број до 32.

ерске, са свим тоне сада стрмоглавце у про- пасти — у руке турске....

Кад на Мухачу пропаде краљевина ма- њарска беше ли наде, да ће се удови тога измозженога тела одржати у животу? Не. Освојењем Шапца и Београда, Сулејман је, као што смо видели, завладао ј целом сре- мском, а без мал' и славонском равницом; а освојив и престоницу угарску, паде му у руке цела права домовина мађарска. Само овамо на југо-западу остали су неки де- лови: Јајце са једним делом Босне, Далма- ција, Лика и Крбава и Хрватска бановина. Да још и те крајеве задобије, не би му био далеко Рим, за којим његов кобиц толико жуђаше, да пред црквом св. Петра позоба своју порцију оваца. Панички страх обузе све становнике тих земаља, да Султан не крене из Будима на њих, али их овога пута мину та опасност, да у скоро буде још страшнија. Анархија, која за одласком сул- тановим наста у обезглављеној угарској кра- љевини, захватајући у свој вртлог и све ерпске и хрватске покрајине, које осташе овог пута поштеђене од султанове посете, *припомога је, да мугачка катастрофа по- вуче за собом и пре и катастрофу Јајца*

а са њиме и судбину последњег остатка не- дашњег краљевства босанскога.

Изборна борба око круне краљевске из- међу Фердинанда аустријског и Запоље, дала је маха, да се Фердинандов утецај и против воље већине народа у Хрватској распро- стре још и даље одбрана Јајца, а свих осталих босанских и далматинских градова би сада поверена Фердинанду. Његов присталица у Хрватској, бан Вађани још у почетку 1527. г. слао је за помоћ Клису и Јајцу најпре у Рим.⁽¹⁾ Али му наша одговори, да су код њега сада такве околности, да му ничим не може помоћи. Фердинанд пак сам не беше у стању довољно притећи у помоћ неза- штитеним својим градовима, што му и веће снаге требаше да савлада своје противнике у Мађарској. Ну најзад доби брижни Ва- џани заповест од Фердинанда, да одбрану Јајца преда немачкој војсци, коју тамо по- сла. То беше први корак бриге новог краља односно Јајца, али и почетак ускоравања пропасти његове. Главну команду над гра- дом доби неки *Стефан Грбоног*, „*vir minime militaris ingenii, et defendendae arcis prorsus*

imprag“.⁽²⁾ Није боља од њега била ни не- мачка војска, која никако није знала бра- нити ове градове са онаком храброшћу, как- вом се одликоваху домородци, којима ту огњиште прадедовско беше. Поред Грбонога беше старешином у Јајцу и Влажо Чери и Јован Хобердански; али у тренутку, кад граду загрози опасност, Черија не беше међу својима, а Хобердански лежаше на постељи болан од ране, коју задоби у двобоју са турским поглавником Касимом.⁽³⁾ Већ по овоме, што главна одбрана беше остала на човеку, кога сви историци карактеришу као врло неспособна у ратној вештини, унапред се може наслутити судбина Јајца, кад на њ' навале многи Турци. Чим грану про- леће 1528. г., удружени смедеревски вој- вода Мехмет-Јах-огли и сарајевски Хозреф- наша крену силовиту војску право на Јајце; падне ли оно, и остали су им градови у ру- кама. Десет дана трајала је опсада града, и турски топови су већ јако оронили зидове градеке. Посада се из почетка храбро др- жала; али немајући наде, да ће се дуго моћи одржати, плашљиви Грбоног ступи једана-

(1) Engel v. H. J. Allg. Welthist. B. III, одеер Geesh. v. Servien, S. 438.

(2) Pray: Annales r. Hung. t. V, p. 190.
(3) Hammer v. J. Gesch. d. osm. Reiches B. II S. 61.

Љуба Јовановић. — За то што и без њих има довољан број, и онда нам они нису потребни.

Никола Х. Поповић. — Закон не каже да нам не требају. (Чује се: каже, каже).

Рака Филиповић. — Ја пре свега морам да изјавим да сажаљевам што се овде одмах у први мах почело овако да говори. Ја сматрам да треба да будемо у понашању блажији, и никад не би дозволио, да један одборник каже своме другу, који по занату један посао разуме: ти се не занимаш овим послом, то није твој занат, ти не знаш ове ствари. Ако хоћемо тако да говоримо, онда ми можемо наћи и други излаз да идемо кући и да не свршимо никакав посао. Тако то бива, кад људи промене улоге на уместо да раде један посао који треба да се ради, они раде нешто друго, што се њима допада, а то је на сваки начин и погрешно и штетно.

Сад да пређем на саму ствар. Мени се чини господо, да је сувише уско оно тумачење, које даје г. Љуба Јовановић члану, на које се позива и вели да баш треба да буде 16 одборника, а не више. Треба да се запитамо зашто је законодавац унео ово наређење, па ћемо бити на чисто, чије је мишљење правилно: Љубино или Вељино?

Сад тамо се каже: ако се један предмет решава па се не реши, онда у другој седници, ма колико да дође може се решавати. То је из нужде као год оно при накнадном избору, кад не дође довољан број при првом избору, колико је закон одредио, на накнадном избору решавају онолико колико их дође. Питање је, јели овакав случај овде? — Овде кије такав случај, овде нема те нужде, шта више могу да тврдим по неким знацима да и сам општински суд, кад нас је звао у седницу, другчије је сватао ствар него Љуба. Суд је односно председник позвао и заменике и одборнике да дођу на седницу. И одборници и заменици су се одазвали својој дужности, дошли су на седницу. Сад се каже не требају нам заменици за то што нам не треба више од 16. Ако таквом логиком хоћемо да се служимо, онда можемо да искључимо и преко 16 одборника. Дакле ја сматрам да би ми требали да попуњимо број бар до 22, ако нећете више кад су дошли људи; а кад не би били дошли, онда би могло бити довољно и 16. Ја прошли пут писам говорно против онога решавања, што је решавало 32 лица, него за то што је било 38. До 32 може. Међутим у овом случају довољно је и 22 да решавају ствар. Али кад су људи дошли, ми не

треба да им кажемо идите кући, не требате нам 16 нас је ту и ми смо довољни. То је уско гледиште, које ниједан правник не може одобрити. То сам имао да кажем.

Ђока Новаковић. — Ја бих молио господо да се ми мирно поразговарамо и онда ћемо ствар расправити, не треба са неком жучи да говоримо. Сад да пређем на ствар.

Овде говоримо о случају једном, који се десило пре једног дана. Члан 55. закона он разуме други случај, разуме случај кад на првом састанку не дође довољан број, онда се решава са половином чланова, колико треба за решавање по чл. 76. закона о општинама. На првом састанку био је довољан број и он је распуштен, значи да ствар није решена, и такав случај не може да се узме као случај у овом члану закона, јер у томе члану 76. стоји само то кад не дође довољан број, онда се решава са половином. Другаче не може тај члан да се примени у овом случају, кад има одборника, који могу пуноважну седницу да образују, кад их нема треба попуњити број до 22, значи да председник несме изоставити оне који су дошли па ма то били и заменици. Дакле и њих треба позвати да образују пуноважну седницу, кад их има.

Веља Тодоровић. — Мени је мило кад г. Љуба као филолог зна боље закон него ја као правник али колико је његово мишљење оправдано види се из тога, што два правника, који су говорили, слажу се са мојим мишљењем.

Мика Банковић. — Ја сам дошао доцније него што је почела седница. Из овога што сам чуо, чини ми се да је ствар у овоме, треба ли попуњити број одборника са заменицима или не.

Јели о томе реч? — (Јест).

Ја налазим да према закону и према ономадашњем разлагању правника треба овако да стоји. На ономадашњем састанку био је један предмет на решавању, допуштено је и да се гласа и пошто је то свршено, тражила се закачка, да се то поремети, и услед переда у седници даљи рад је учињен немогућ. На овоме састанку како дотични члан закона о општинама говори, нужно је да на првом месту дође неопходно нуждан број, а то је преко 16 одборника, закон неискључује да буде и 22, али не буде ли тај број, нико нема права да тражи, да се неки већи број попуни и заменицима. Ми то треба да имамо на уму.

Љуба Јовановић. — Већ неколико господе говорника почели су свој говор речима о ладноћи

у говору, о толеранцији, ит.д. Ви се сећате, како сам ја прекјуче говорио да се споразумемо и братски да радимо. Онда је се чуло дајте да се гласа, и то је се чуло донде, док се нисмо пребројали. Пошто смо се пребројали, онда је друго настало. Дакле, ако је било до ладноће, ја сам је показао и показаћу увек да могу бити хладан, и још нешто да могу бити племенит и да могу пружити братски руку ако је онај коме је пружам прима како треба. Али у овоме ја хоћу да кажем за што ја не поклањам онолико пажње стручном мишљењу колико би требало. Стручно мишљење треба да се одржи прво на оној висини, коју заслужује, па ће онда онај и имати потпуно право и да тражи оно поштовање, које он заслужује. Међу тим господо овде је таква ствар, да ми стојимо као у напред обележени људи различног мишљења. Чим је тако (Ђока Новаковић: ја се обрађујем). Ја не говорим ово г. Новаковићу, али овде је то споменуо г. Веља и ми сви знамо да је опште мишљење о целој овој ствари онако како ја говорим. Дакле ја овде већ могу да сматрам госп. Вељу не као судију и стручњака него као заштитника једне или друге стране. На послетку госп. Веља ће ми признати да ја могу сматрати да је ту од његово стране више адвокатска ствар, да заштити једну страну. Може бити да ја имам погрешно мишљење о адвокатском позиву; и ако је доиста погрешно, ја ћу радо примити исправку.

После овога објашњења, ја ћу да пређем на ствар, ослањајући се на говор г. Новаковића. Г. Новаковић каже: како овај чл. 76. вреди за такве случаје, ако на првом састанку не дође довољан број одборника. Међутим овде у закону не нише тако. Овде стоји: „Ако је одбор о једном истом предмету по други пут сазван“. Ми сад не можемо знати, какав је тајни смисао у овим речима, овде је изриком казано: „око се одбор о једном истом предмету по други пут сазива“ ит.д.

Ђока Новаковић. — То се може да разуме само онда, кад не дође довољан број (Чује се: и кад се растури).

Љуба Јовановић. — Овде није био наступно тај случај, да није било довољног броја одборника као што каже г. Ђока. Није морало да буде да се ми развијемо због неспоразума, по ствар је могла тако испасти, да се нисмо могли потпуно обавестити и да смо оставили, да се обавестимо и даље и да други пут решавамо. Ја мислим да је законодавац у овоме члану закона имао главну намеру да заштити општину од случајног изнепађења од општинског суда, да не би општински

естога дана у преговоре с Турцима, да им преда град, под условом слободна изласка немачке војске. Дивна компарација између оне маичице српских синова, који издишући од тешке глади, не помишљаху на предају, очајнички се одупираху по неколико месеци, и ове гомиле Немаца, који ни десет дана не могаху гледати пред собом страховити табор турске војске!... Турци једва дочекају таку понуду Стефанову, и допусте му слободан излазак са целом војском и имањем што на леђима и коњима могу изнети, а само топове и друго тешко оружје, да оставе у граду.⁽¹⁾

Шесет и пет година се бедеми Јајца задиваху крвљу српских и хрватских синова, а под зидинама хиљаде турских бораца остављаху своје кости, као вечни монумент њихова јунаштва и отацтвољубља, и Турци тек сада први пут улазе у тај непобедни град босански, не отет силом, већ срамном предајом немачких плашљиваца!... Красан наук за потомство, да „туђа рука свраб не чеше“.

Пошто паде и овај најчврћи бедем Хришћанства на југозападу Европе, догоди се одмах оно, чему се сваки и надао. Остали слабији градови босански и не помишљаху више на какву јодрану. Њихови заповедници гледаху само, како да спасу своје главе. Андрија Радатовић, заповедник *Бавалке*, на Врбасу, града доста јаког да издржи подужи отпор, чувши за пад Јајца, запали свој град, па са оно мало посаде умаче преко Саве. Тако учинише и остали заповедници. Турци без икаквог отпора заузму у Босни још и ове градове: Бело Језеро, Обровац, Левач, (код *Engela Sevatz*) *Serevar* *Aragatz*, *Pergu*, *Greiben* и *Bovac*; а Сребрник, Тешањ и Соко још раније беху пали у њихове руке. Овим су освојењем Турци довршили *заузеће целокупног краљевства босанског*, а тиме се довршује и пад две највеће српске земље, Србије и Босне. Остала је Турцима потпуно отворена Хрватска, за тим један део Далмације, Лике и Крбаве.

Не слажу се сви наши извори, да ли је Јајце пало почетком 1528. или крајем 1527 г.; али ми мислимо, да то ствар ништа не мења, кад се зна, да су Турци одмах по освојењу Јајца упали у Далмацију, да и

ту освоје остатак незаузетих градова. Чете се њихове распрште и по Лици и Крбави. Градови: Удбина, Мрсинь, Бунић, Пишањ, Комић у Крбави; Радуч, Ловинац, Молојић, Грачац, Канижа, Рибник, Нови, Јабланац до мора у Подгорју; Перушић, Косинь и све до Прозора код Оточца, један за другим падаху у турске руке. Паде и бискупшија модрушка, а бискуп срећно умаче на Отоц, под заштиту млетачку. Турска међа у Лици и Крбави ишла је сада: од Оточца на Плитвицу, па на Кореницу. Ибраим-паша утврди своју столицу на Удбини 1528. г., на одатле владаше у име султаново над целом Крбавом и Лицом.⁽¹⁾

Више него икада до сада загрози опасност Сењу и Клису, што се Турци из освојених земаља спустише и у Приморје. Заповедник обају градова беше чувени *Крушак*, али он оде да штити Клис, поручивши Сењанима, да се бране како знају.

(СВРШИШЕ СЕ)

— 306 —

(1) Hammer v. J. Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 61. — Smičklas T. Pov. hrv. knj. II. стр. 8. — Prag. Annales r. Hung. t. v. r. 190—191. — Engel v. H. J. Allg. Weltthist. B. III. od ek Gesch. v. Servien S. 438.

(1) Грбић, М. Карлов. владичанст о. књ. I. стр. 16.

суд употребио прилику, кад види да има мали број одборника, па да изнесе изиспада једну важну ствар и ову реши онако како је не би нео, потпун одбор решио. Овде међу тим није тај случај, него је говор о једној ствари коју смо сви врло добро знали и коју знамо и данас.

Ја мислим да и то може бити разлог томе члану и кажем да ми нисмо скупиштина да тумачимо један члан закона.

Никола Хаџи-Поновић. — Ја вам кажем да нам то шкоди и зашто да не усвојите што ми предлагемо.

Љуба Јовановић. — Ма како се гласало нама шкодити неће; али кад бисмо понустили може бити, да ће после овога неко, који је све ћутао, казати: „Ја протестујем против тога, то је противно закону“. Осим тога ви знате, господо, да ми нисмо људи са сокака, него људи који имају своју дужност и своја убеђење, и да хоћемо и радимо онако како нам наше убеђење диктира.

Ђорђе Новаковић. — Ја бих имао да уштам г. Љубу, да ли он може да исклучи одборника онда, кад дође довољно одборника, а то је 21? — Не може, нити сме. Тако исто одборници нису дужни да кажу за што нису дошли, него у том случају онет треба да се образује потпуна седница, а онда да се реши та ствар са заменицима.

Андра Одавић. — У колико сам ја разумео закон, тамо се каже: да треба за један предмет да буде сазвана седница, а нигде не стоји да мора да буде решавања, нити, да буде дебате. На против она је седница не само сазвана, него је и узела предмет у дебату. И кад то стоји, онда ја не разумем г. Раку Фигиновића. То значи да код чистог и јасног прописа ми хоћемо да решавамо аналогјом — тражимо аналогју. Аналогја закона може се тражити само онде, где закон није чет и јасан. Каже се: први пут треба да буде две трећине а после једна трећина. Ово је решено са преко две трећине одборника, дакле и сувишним бројем. И кад је тако чиста ствар, треба онда да се овај предмет може решавати и са седамнајест, а нас има овде 22 одборника и онда нам не требају заменици.

Мрђа Петровић. — Овде је говор о ономадашњој седници, да је био већи број него што треба т. ј. било је 37, а требало је да буде 32. Ја нисам правник. Чујем од госпоне да говоре и позивају се на закон. Ја ћу да вам прочитам први и други став тога члана 58. закона (чита). Члан 58. говори о одборницима и заменицима, и упозорава на то, кад се заменици зову. Зову се онда кад не буде довољан број одборника. А колико има одборника? — Има их 32. — А у закону стоји: у колико одборници не дођу да се замене са заменицима. (Смех. — Чује се: нема нико ништа против тога).

(свршиће се)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0.20 д.
- б) За неуздан шпархерд 0.20 д.
- в) За узидан 0.40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0.50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0.20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака 0.10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0.10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0.20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0.75 д.

II. Пражњење помијара и нужника.

- а) Од кубног метра 10 — д.
- б) Од акова 0.50 д.

III. Псестарина.

- а) Марка за пашче за годину дана 3 — д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје 1 — д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за депу 7 — д.
- б) Гроб за одрасле 12 — д.
- в) Мала гробница 555.52 д.
- г) Велика гробница III. реда 998.39 д.
- д) Велика гробница II. реда 1099.39 д.
- е) Велика гробница I. реда 1684.57 д.

VI Мртвачка кола.

- а) Мртвачка кола стара са два коња 12.90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24.90 д.
- в) Мртвачка кола нова са два коња 36.90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72.90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЉУБРЕТА.

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0.25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0.70 п.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1.50 д.

За квартове: Дорђолеки и Палидулки:

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0.20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0.60 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д. — Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, Абр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 24. до 30 децембра 1893. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
2892	АРПАЦИКА	32		28	
9900	БРАШНА КУКУРУЗНА	60		50	
	БРАШНА ПШЕНИЧНА				
5468	ВИНА БЕЛА (ОДЛИТ.)	80		50	
	ВИНА ЦРНА (ОДЛИТ.)				
1861	ВОЛОВА	20		12	
68111	ВУНЕ НЕ ПРАНЕ	1050		960	
975	ВУНЕ ПРАНЕ	120		100	
40862	ГРОЖЂА	4		350	
	ДУЂА				
18140	ЈАБУКА	20		12	
13270	ЈЕЧМА	10		8	
992	КАЈМАКА	15		12	
52875	КОЖА ВОЛОВСКИХ	8		7	
	КОЖА ЈАГЊЕЧИХ				
1116	КОЖА ОВЧИЛИХ	60		50	
	КОРЕ БРЕЗОВЕ				
5634	КРАЊА	25		18	
69	КРЕЧА	120		110	
1890	КРОМШИРА	70		50	
63974	КРУПНИКА	1150		1070	
	КРУШАКА				
619	КУКУРУЗА НОВА	40		35	
2397	КУКУРУЗА СТАРА	14		12	
277623	КУПУСА	13		1250	
	ЛОЈА НЕТОПЉЕНОГ				
4855	ЛОЈА ТОПЉЕНОГ	9		850	
400	ЛУКА АРШЛАМЕ	160		45	
18716	ЛУКА БЕЛА	60			
23815	ЛУКА ЦРНА	80		70	
47500	МАСЛА	5		4	
579	МАСТИ	100		64	
12110	МЕДА	3		2	
6283	ОВАЦА	13		11	
	ОВСА				
186500	ОРАЈА	3		250	
326269	ПАСУЉА	24		12	
	ПЕКМЕЗА				
15792	ПРОСЕ	3		2	
	ПШЕНИЦЕ				
24622	РАЖИ	9		850	
6283	РАК. КОМ. (ОД ЛИТ.)	13		11	
	РАК. КОМ. МЕКЕ „				
186500	РАК. ШЉ. ЉУТЕ „	60		45	
326269	РАК. ШЉ. МЕКЕ „	24		12	
	СВИЊА ДЕБЕЛИХ				
15792	СВИЊА СРЕДЊИХ	3		2	
	СЕНА				
24622	СИРА	100		64	
6283	СЛАМЕ	3		2	
	СЛАНИНЕ				
186500	СОЧИВА	13		11	
	УГЉЕНА ДРВЕНОГ				
326269	УГЉЕНА КАМЕНОГ	3		2	
	ПШАРКЕ				
15792	ШЉИВА СИРОВИХ	24		12	
	ШЉИВА СУВИХ О. Г.				
24622	ПРОСТОГ КАМЕНА	3		2	
6283	МЕКИЊЕ	3		2	
	СИТНИЦЕ				
186500	ВОЂЕ РАЗНО	100		64	